Барыы-добдулар пролетарийдара, холбоһуо!

САРДАҢА

СССР Өлөөнөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаах Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Таҥсара 10 сыла
№ 26 (999)
Күлүн тутар 31 күнэ
Бээтинсэ
1967 сыл
Сыаната 1 харчы

ТЕЛЕГРАММА

ЯКУТСКАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЯКУТИЯ ХАҺЫАТ РЕДАКЦИЯТЫГАР
тов. АРГУНОВКА

Хаһыат редакциятын бары үлэһиттэрин эйэҥэ тайдаран хаһыаккыт 50 сыла туолбутунан итинник эйэҕэстэлиибит!

Сир-дойдуттан коммунизмы тутар иһин республика киэҥ маассатын түмэ тардыһар үлэҕитигэр саҥа ситиһиилэри баҕарабыт!

ӨЛӨӨН САРДАҢА ХАҺЫАТ РЕДАКЦИЯТА.

Кылгастык

СОВХОЗ Дьэлиҥдэтээҕи отделениетын табаһыттара юбилейнай сылга үстэнэн баран государствоҕа тыыннаах ыйаах ыһыынан 53185 килограмм эти туттардылар, онон бастакы кварталга 26700 килограмм эти туттарар балланнарын куоһарсылар.

ЛЕНИНСКЭЙ МИЭСТЭЛЭРИГЭН

Бүгүн Разливка

Бу, поруокка саамай күнду, Ленинград анныгынаах миэстэлэр аан дойдуга биллэллэр. Манна уһуга-төбөтө көстүбэт дьон хаалбаһата мустар. Разливка сылдьыбыт хас биирдии киһи иннигэр биһиги дойдубут историятын, революция сирдьитин геройдуу олоҕун долгутуулаах страницалара көстөллөр. Манна 1917 сыл от ыйдьах ыйдарыгар партия Кинин Комитетын быһаарыытынан контрреволюционнай Временнай правительство сойуолааһынытта саҥан, Владимир Ильичи кистэлэҥнэн олорбута.

Снимокка: экскурсаннар историческай миэстэ таһыгар.

СОТА фотохрониката.

ҮӨРЭХ БЫҺААРЫЫЛААХ ЧИЭППЭРЭ

Д.И. ВИНОКУРОВ,
орто оскуола директора.

ҮҺҮС чиэппэр түмүктээннэ. Түмүк бэрдэ суох. Үөрэҕи билии I-VIII кылаастарга 78,3 бырыһыаҥҥа тэҥнэстэ. Ити иккис чиэппэртэн 0,3 бырыһыанынан үрдүк.

Үчүгэй билиини I, III, IV нуучча кылаастара (учууталыыса Васова Г.А.), III саха кылааһа (учууталыыса Сергеева Т.Н.) сөтөстилэр. Бу кылаастар үөрэнээччилэрэ бары үөрэхтэригэр ситиһэллэр. V-VI кылаастаргы куһаҕана суох түмүгү VI„а“, VI„б“ кылаастар көрдөрдүлэр. Бу кылаастарга үөрэҕи билии 84 (VI„а“), 82,5 (VI„б“) бырыһыаннарга тэҥнэстэ.

Үөһээ ахтыллыбыт кылаастарга үөрэх билиитин үрдээһинэ элбэх сыралаах үлэ түмүгэ буолар. Урукку өттүгэр намыһах билии баар биричиинэтинэн маассабай көтүтүү, хойутааһын буолара. Ити кэлин туоратылынна, билигин ити кылаастарга үөрэнээччилэр уруогу биричиинэтэ суох көтүтүүлэрэ тохтотулунна:

Ол эрээри V,VII,VIII кылаастарга үөрэх билиитэ үрдүүрүн ситиһиллибэтэ. Ону аанан VII,VIII кылаастарга таҥнары түсгэ. Ол курдук иккис чиэппэргэ үөрэҕи билии VII„а“ кылаастка 75, VII„б“—71, VII—72 бырыһыаннарга тэҥнэспит эбит буоллаҕына үһүс чиэппэр түмүгүнэн VII„а“—59, (кылаас салайааччыта Занегина Н. Ф.), VII—64,5 (кылаас салайааччыта Александров А. Н.), VIII—67,6 (кылаас салайааччыта Павлычева Н.И.) бырыһыаннарга тыйдэ.

Бу чиэппэргэ дьиссипиилинэни куруубайдык кэһиилэр элбэхтик таһаарылыннылар. Үөрэнээччилэр Кучаров Савва (VII„б“), Николаев Иван (VI„б“), Андреев Коля (V„б“), Томскай Степа (VI„б“) оскуолаҕа электросеть линиятыгар замыкание оҥорон, саастарын ситэ иликтэр дьыалаларын көрөр комиссиянан ыстарааптаммыттара. Васильев Анатолий (IX кылаас) арыгылаан уһуллубута, хас да үөрэнээччи арыгылаан миэрэлэммиттэрэ. IX кылаас үөрэнээччилэрэ сарсыарда уруокка хойутуур үгэстэннилэр.

Үөрэҕи билии биир турукка туруутун, VII, VIII кылаастарга намтааһынын чопчу манныктан тутулуктаах диэн быһааларга уустук. Бэлиэтиэххэ сөп икки суолу.

Биириҥэн, үөрэх дьыла түмүктэнэрэ чугаһаабытынан көрдөбүл арыый үрдэтиллэн туруорулунна.

Иккиһинэн, үөрэх-иитии үлэтин өрө көтөҕүүгэ көмөлөһөр сорох фактордар туһаныллыбатылар. Ол курдук оскуолаҕа уонна кэргэҥнэ көмөлөһөр советтар иккис чиэппэргэ үлэлээн испит буоллахтарына, бу чиэппэргэ олох да үлэлээбэтилэр. Төрөппүттэр комитеттара үлэтин мөлтөттө.

Кылаастарынан тэриллибит төрөппүттэр тройкалара үрдүкү кылаастарга биллэр-көстөр үлэни ыыппатылар, оттон шефтэр оскуоланы өҥөйбөт буоллулар.

Төрдүс чиэппэр—саамай быһаарыылаах уонна саамай үлэлиргэ ыарахан кэм. Күн уһаан, итийэн оҕо таһырдьаттан киирбэт, улдьаарар күннэрэ. Бары предметтэргэ, ордук математикаҕа, тыл үөрэҕэр, программаны бүтэрэн ааспыты хатылыыр кэм. Онон саҕаламмыт чиэппэргэ бары кыахтары туһаныы—үөрэх дьылын ситиһиилээхтик түмүктээһин мэктиэтэ.

Төрдүс чиэппэргэ хаалан иһээччилэри кытта үлэ күүһүрдүллүө, эбии занятиелар ыытыллыахтара. Ити занятиелар графиктара өссө сааскы каникулу хабан оҥоһулунна.

Оскуола, төрөппүт, общественность барыбыт уопсай соруктарынан төрөппүттэр оҕолорун үөрэҕэр болҕомтолорун күүһүрдүү, оскуолаҕа уонна кэргэҥнэ көмөлөһөр советтары үлэлэтии, кылаастары шефтэспит тэрилтэлэр оскуолаҕа ороохуулларын ситиһии буолар. Оччоҕо эрэ үөрэх дьылын ситиһиилээхтик түмүктүөхпүт.

МАХТАНАБЫТ

Октябрь революциятыгар анаммыт табаһыттар оройуоннаах слеттарын үөрүүлээх бырааһынньыгар, биһигини, оройуон тэриллибит маҥнайгы сылларыгар үлэлээбиппитин сыаналаан туран, ыҥыран ыалдьыттаппыккытыгар уонна истиҥник көрсүбүккүтүгэр, эйиэхэ, оройуон салайааччыларыгар, рабочайдарга, сулууспалаахтарга, бары үлэһиттэргэ ис сүрэхпититтэн махталбытын оройуоннааҕы „Сардаҥа“ хаһыатынан биллэрэбит.

Оройуон уонна совхоз бары рабочайдарыгар, сулууспалаахтарыгар уонна оройуон салалтатыгар инники үлэҕитигэр үрдүк ситиһиилэри, үтүө доруобуйаны, дьоллоох - соргулаах олоҕу баҕарабыт!

1934-39 сс. Өлөөн оскуолатын учуутала Д.Н. СЕМЕНОВ,
1940—50 сс. оройуоннааҕы партия райкомун секретара В. И. СЕМЕНОВ,
Оройуоҥҥа бастакы эргиэн тэрилтэтин үлэһитэ П. И. ПОПОВ,
„Кыым“ хаһыат редактора С. К. ТОМСКАЙ.

1967 сыл күлүн тутар 27 күнэ.

Т. Н. Сергеева [illegible] сылын учууталлыыр. Кини ааспыт сыллаахха Н. Г. Чернышевскай аатынан Бүлүүтээҕи педагогическай училищены бүтэрээт, биһиги оройуоммутугар учууталынан ананан кэлбитэ.

Тамара Николаевна орто оскуола үһүс саха кылааһыгар учууталлыыр. Эдэр учуутал үөрэтэр кылааһын оҕолоро үһүс чиэппэр түмүгүнэн үөрэхтэригэр бары ситиһэллэр.

СНИМОККА: учууталынса Т. Н. Сергеева.

Сонуннар

Бу күннэргэ орто оскуола V-VIII кылаастарын үөрэнээччиларыттан саастаптаах 12 киһилээх команда Дьэлиҥдэҕэ сылдьан кэллэ. Кинилэр Дьэлиҥдэ оскуолатын оҕолорун кытта хайыһарга, баскетболга, остуол теннисигэр уонна саахымакка күрэхтэстилэр.

* * *

Күлүн тутар 28 күнүгэр республиканскай физико-химико - математическай олимпиадаҕа кытта орто оскуола 6 үөрэнээччитэ барда.

ӨЛӨӨН орто оскуолатын сорох үөрэнээччиларэ уус-уран самодеятельноска активнайдык кытталлар. Үөрэнээччи кыргыттар араас омук үҥкүүлэрин, ырыаларын кэрэхсэбиллээхтик полороллор.

СНИМОККА: үөрэнээччилэр В. Суздалова, М. Иванова үҥкүүлүү сылдьалларын көрөбүт.

В. Ногнорутов фотота.

Болдьоҕун иннинэ толорулунна

Сүөһү бородуукталарын атыылаһыы бу дьыл бастакы кварталлаах былаана болдьоҕун иннинэ толорулунна.

Күлүн тутар 21 күнүгэр 6099 тыһыынча тонна эбэтэр ааспыт сыл туһаннаах кэмнээҕэр 710 тыһыынча тоннанан элбэх үүт, 2643 тыһыынча тонна эбэтэр ааспыт сыллааҕар 426 тыһыынча тоннанан элбэх сүөһү, 2879 мөлүйүөн устуука биитэр ааспыт сыллааҕар 141 мөлүйүөн устууканан элбэх сымыыт атыылаһылынна.

Сүөһү бородуукталарын былааны таҕынан атыылаһыы салҕанан барар.

БИҺИГИ ХОККЕИСТАРБЫТ —ААН ДОЙДУ ЧЕМПИОННАРА

ВЕНА. Советскай хоккеистар Канада сүүмэрдэммит командатын 2:1ахсаанынан кыайаннар, бэһис төгүллэрин субуруччу аан дойду чемпионнара буоллулар.

„Социалистическая Якутия“ 50 СЫЛА

Кулун тутар 31 күнүгэр (урукку стилинэн кулун тутар 18 күнүгэр) 1917 сыллаахха РСДРП Якутскайдаабы комитетын органа— „Социал-демократ“ хаһыат маҥнайгы нүөмэрэ тахсыбыта. Хаһыаты, оччотооҕуга Якутскайга көскө кэлэ сылдьар, үһулуччулаах публицист ленинец-революционер Е. М. Ярославскай төрүттээбитэ.

Саха сиригэр бастакы большевистскай хаһыат тахсыытыгар ону тэҥэ биһиги партиябыт биллиилээх деятелләрэ Г. И. Петровскай уонна Г. К. Орджоникидзе актыыбынайдык көмөлөспүттэрэ.

Саха сиригэр бастакы большевистскай хаһыат тахсыытын „Правда“ хаһыат 1917 сыл бэс ыйын 9 күнүгэр „Социал-демократ“ тахсыытыгар аналлаах әҕэрдэ суругу бэчээттээн бэлиэтээбитэ.

„Социал-демократ“ хаһыат революция төрүт боппуруостарыгар большевистскай позицияны тутуспута, партийнай олоҕу, рабочайдар, саллааттар депутаттарын бастакы Советтарын үлэләрин, маны сэргэ профсоюзтар үлэләрин уонна маасса революционнай өрө көтөҕүллүүтүн сырдаппыта. Хаһыат марксизм-ленинизм идеяларын пропагандалаабыта, уобалас үлэһиттәрэ социалистическай революция иһин интернациональнай биргэ түмсүүләригэр көмөлөспүтэ. „Социал-демократ“ улаханнык биһирэнэрэ уонна авторитеттанара, кинини Якутскайга әрэ буолбакка, маны сәргэ уокуруктарга уонна ыраах улуустарга әмиэ ааҕаллара.

1918-19 сс. Саха сиригэр былааһы контрреволюционердар былдьаабыт кэмнэригэр хаһыат тахсыыта быстах кэмнэ тохтотулла сылдьыбыта. Ити кэнниттэн уобаластааҕы партийнай хаһыат араас ааттарынан: „Якутская Правда“, „Красный Север“, „Ленский Коммунар“, „Автономная Якутия“, онтон 1932 сыл от ыйын 11 күнүттэн „Социалистическая Якутия“ диэн ааттанан тахсар буолбута.

Бэйэтин үлэлээбит историятыгар „Социалистическай Якутия“ хаһыат марксистскай-ленинскэй теорияны пропагандалаахыҥна, агитационнай - маассабай үлэни ыытыыга, норуот хаһаайыстыбатын соруктарын быһаарыыга республика үлэһиттэрин түмэ тардыыга уобаластааҕы партийнай тэрилтэ әрэллээх көмөлөһөөччүтүнэн буолбута.

Саха сиригэр гражданскай сәрин сылларыгар хаһыат большевистскай партия политикатын өйдәтүүгэ туруммута, үлэһит-сахалары ленинскэй Знамяны тула сомоҕолоһорго ыҥырбыта, контрреволюционердар уонна буржуазнай националистар норуоту утары политикаларын саралаабыта.

РКП(б) уонна губревком бюротун тула үлэһиттэри идейнэй өттүнэн түмүүгэ, үрүҥ гвардеецтар этәрәәттәрин уонна контрреволюционнай баандалары үлтүрүтүүгэ гражданскай сәрии кэннитэн алдьаммыт-кәәһәммит норуот хаһаайыстыбатын чөлүгэр түһәриигэ улахан оруолу оонньообута.

Онтон кэннэки сылларга хаһыат республика үлэһит маассатын норуот хаһаайыстыбатын чөлүгэр түһәриигэ, бастакы пятилеткалар соруктарын толорууга, Аҕа дойду улуу сәриитин сылларыгар өстөөҕү утары охсуһууга үлэһиттәри түмэ тардыыга тәрийәччинэн буолбута.

Норуот хаһаайыстыбатын былааннарын толорууга туһуламмыт социалистическай куоталаһылар хаамыыларын, баай алмаастаах сирдәри арыйан туһаҕа таһаарыы, Мирнэй куораты тутуу, Бүлүүтәәҕи ГЭС тутуллуутун, тыа хаһаайыстыбатын өрө көтөҕүүгэ колхозтаахтар уонна совхоз үлэһиттәрин хорсун үләләрин тустарынан „Социалистическай Якутия“ хаһыат тиһигин быспакка сырдатар.

Кэнники сылларга хаһыат тәрийәр-партийнай уонна партийнай политическай үлэ, экономическай, культурнай тутуу уонна үлэһиттәри идейнэй-политическай иитии боппуруостарыгар бэйәтин ааҕааччыларын кытта системалаахтык кәпсәтәр уонна итиниэхэ сүрүн болҕомтотун уурар.

Октябрь историятыттан фотодокумент

ПЕТРОГРАД. Смольнай таһыгар мандаттары бэрэбиэркэлээһин. 1917 сыл. (Ленинград историятын музейыттан снимок).

ССТА фотохрониката.

Тэрээһин сессиялар

Соторутааҕыта үлэһиттэр депутаттарын Өлөөн нэһилэгинээҕи Советын тэрээһин сессията буолан ааста. Сессия исполком састаабын талла. Председателинэн А.Н. Николаева, председатели солбуйааччынан К.П. Константинов, секретарынан Т.В. Семенова биир санаанан талылыннылар.

———ооОоо———

ДЬЭЛИҐДЭ. Нэһилиэк Советын бастакы тэрээһин сессията нэһилиэк Советын председателинэн П.Т. Ивановаҥы, председатели солбуйааччынан А.В. Софроновы уонна секретарынан А.П. Ивановаҥы быыбардаата.

———ооОоо———

ХАРЫЙАЛААХ. Кирбэй нэһилиэгин Советын тэрээһин сессиятыгар Совет председателинэн Ю.К. Саввинов, председателин солбуйааччынан М.Х. Николаева, секретарынан М.М. Николаева быыбарданнылар.

———ооОоо———

СУХААНА нэһилиэгин Советын тэрээһин сессиятыгар Совет председателинэн Семенова С. Х., председатели солбуйааччынан Х. Д. Николаев, секретарынан Г. И. Васильев талылыннылар.

———ооОоо———

ЭЭЙИК. Үлэһиттэр депутаттарын Солоҕоон нэһилиэгинээҕи Советын бастакы тэрээһин сессиятыгар Совет председателинэн Лыскаева А. В., председатели солбуйааччынан Х. С. Боеков уонна секретарынан П. Л. Васильев быыбарданнылар.

• • •

Үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаах Совета саҥа талыллыбыт нэһилиэктэр Советтарын председателлэригэр, секретардарыгар анаан икки күннээх семинары тэрийэн ыытта. Семинарга нэһилиэктээҕи Советтар билиҥҥи кэмнэ тирээн турар соруктарын тустарынан кэпсэннилэр.

Биһиги корр.

Күрэхтэһиилэр күүтэллэр

СПОРТ

РЕСПУБЛИКАБЫТ спортсменнара улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сылын туолар юбилейын ситиһиилээхтик кэрсөргө бэлэмнэнэллэр. Биһиги оройуоммут хас биирдии спортсмена әмиэ бу улууканнаах датаны көрсө бэйәләрин спортивнай маастарыстыбаларын салгыы үрдэтэргэ кыһаналлар. Ол курдук ааспыт да сылларга кинилэр оройуоммут спортивнай чиэһин куһаҕана суох көмүскәәбиттәрэ. Быйыл биһиги бөҕөстөрбүт Приморскай зонаҕа ыытыллар көҥүл тустуу күрэхтэһиитигэр кыттыахтара. Ити күрэхтэһии Эдьигээн оройуонун кинигэр буолар. Муус устар 16-17 күннэригэр буолуохтаах ити эппиэттээх түһүлгэҕэ: Кэбээйи, Анаабыр, Бүлүү, Эдьигээн уонна биһиги оройуоммут командалара биирдиилээн уонна команданан кыттыахтара. Бу күрэхтэһии сүрүн сыалынан: тыа сирин спортсменнарын маастарыстыбаларын салгыы сайыннарыы, командалар икки ардыларыгар тустуу опыттарын хардарыта атастаһыы уонна спорду салгыы пропагандалаахын буолар.

Күрэхтэһиигэ 8 ыйааһыҥҥа: I-52, II-57, III-63, IV-70, V-78, VI-87, VII-97 уонна VIII ыйааһыҥҥа 97 килограмтан үөһээ ыйааһыннаах спортсменнар кыттыахтара. Биир ыйааһыҥҥа 2 спортсмен кыттар, оттон биирдии ыйааһыҥҥа 1 киһи зачекка ааҕыллар. Командаҕа биир әмэ ыйааһыҥҥа спортсмен итәҕэс түбэлтэтигэр, ол командаҕа ыстараапты ыр очко суруллар.

Көҥүл тустууга күрэхтэһэрбит тэҥэ биһиги спортсменнарбыт ыаллыы Эдьигээн оройуонун кытта саахымакка, дуобакка, хайыһарга уонна остуол теннисигэр күөн көрсүөхтэрэ. Бу күрэхтэһии кыттыылаахтарын кәләр-барар ороскуоттарын уонна күрэхтэһии бириэмэтигэр аһылыктарын командировкалыыр тэрилтэ уйунар, маны сәргэ спортсменнар орто хамнастара төлөнөр. Көҥүл тустуу саҥа быраабылаанан барар.

Зонаҕа баран тустар бөҕөстөрбүтүгэр ситиһиилэри баҕарабыт!

В.СЕМЕНОВ,
оройуоннаах спортсовет председателэ.

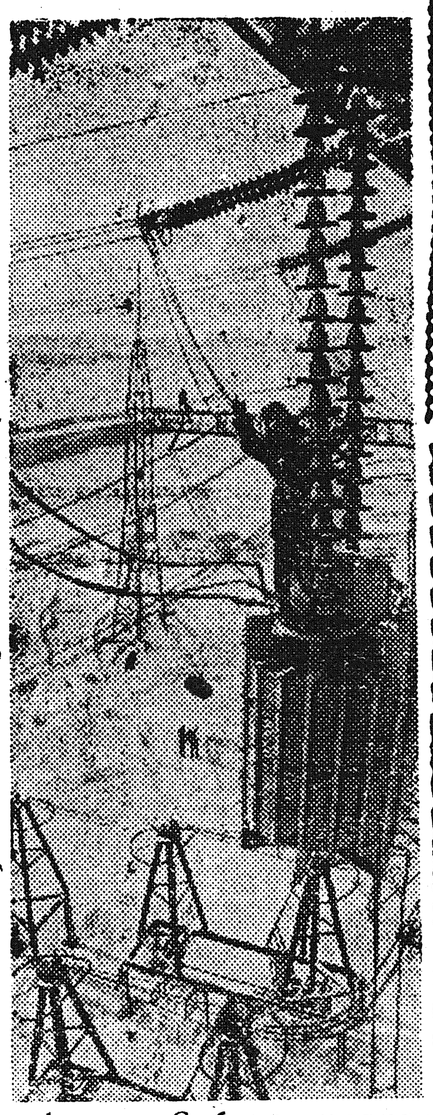

Арҕаа Сибиир улахан Ново-Анжерскай подстанция Анжеро - Судженск диэн шахтерскай бөһүөлэк чугаһыгар тутуллар. Ити подстанция Кемеровскай, Новосибирскай, Томскай уобаластар уонна Красноярскай кыраай энергосистемаларын холбуоҕа.

БЫҺААРАРГА УОЛДЬАСТА

БИҺИГИ оройуоммутугар әмиэ син атын оройуоннарга курдук электричествонан туһаныы сыыйа-баайа маассабай буолан иһәр. Ол әрәәри биирдиилээн ыаллар дьиәләригэр уоту килләриигэ болҕомто ситэ ууруллубат, быһатын эттэххэ, ким провод тардан уот килләрэрэ биллибэт. Ол да иһин үгүс ыаллар бэйәләрэ уот килләринәллэр. Электричество туһунан олох да удумаҕалаабат өттүләрэ көрдөһөн-көрдөһөн электричествоны биләр, ол әрәәри анал үөрэҕэ суох киһиэхэ килләртэрәллэр. Ону ким да хонтуруоллаабат. Дьэ итиннигинэн ыаллар хас да сыллар усталарыгар проводтарын уларыппакка олороллор. Ити биллэн турар, баһаар барар кутталын үөскэтэрэ саарбаҕа суох. Холобур, быйыл бу бүтэн әрәр ыйга М. Богачанова әмәәхсин олорор квартиратыгар электропровода умайан тахсыбытын чугас дьон баар буолан нәһиилэ өрүһүйбүттэрэ.

Дьиә иһинээҕи проводтары ким тардыахтааҕын туһунан, Коммунальнай предприятиелар уонна тупсаран оҥоруу комбинаттарын начальника Гуляев М.Ф. ыйытаҕына: „Мин билбэт боппуруоһум“,—диир, оттон оройуоннаах электростанция директора Федоров М.Е.: „Мин тас линияларын әрэ биләбин“,—диир. Дьэ итинник.

Онон оройуон Совета бу боппуруоска ороохон, ким оҥоруохтааҕын чуолкайдыыра уолдьаста.

В. ПЕТРОВ.

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонунаах типография Тахсар ахсаана 476 Сакааһын №-рэ 26